

Hanuman Bahuk in Telugu తెలుగులో హనుమాన్ బాహుక్

ఛప్పయ

సింధు తరన, సియ-సోచ హరన, రబి బాల బరన తను ।

భుజ బిసాల, మూరతి కరాల కాలహు కో కాల జను ॥

గహన-దహన-నిరదహన లంక నిఃసంక, బంక-భువ ।

జాతుధాన-బలవాన మాన-మద-దవన పవనసువ ॥

కహ తులసిదాస సేవత సులభ సేవక హిత సంతత నికట ।

గున గనత, నమత, సుమిరత జపత సమన సకల-సంకట-వికట ॥౧॥

అర్థం: అతని శరీర వర్ణము సూర్యుడు ఉదయించే సమయము వంటిది, సముద్రమును దాటి శ్రీ జానకీజీ దుఃఖమును పోగొట్టువాడు, అతని బాహువులు ఆకాశమును చేరును, అతని స్వరూపము భయానకమైనది మరియు కాలము గలవాడు. అలాగే. వారు దహించలేని లంకలోని లోతైన అడవిని దహనం చేయగలరు, వారు వంకర కనుబొమ్మలు కలిగి ఉన్నారు మరియు వారు రాక్షసుల గర్వాన్ని మరియు అహంకారాన్ని నాశనం చేయగల శక్తిమంతులు. తులసీదాస్ జీ చెప్పారు - అతను శ్రీపవనకుమార్ కు సేవ చేయడానికి చాలా సుముఖుడు, అతను ఎల్లప్పుడూ తన భక్తులతో ఉంటాడు మరియు స్తోత్రం, ప్రాణం, ధ్యానం మరియు నామ జపం ద్వారా వారి భయంకరమైన కష్టాలన్నింటినీ తొలగించగలడు.

స్వర్న-పైల-సంకాస కోటి-రవి తరున తేజ ఘన |

ఉర విసాల భుజ దణ్ణ చణ్ణ నఖ-వజ్రతన ||

పింగ నయన, భృకుటీ కరాల రసనా దసనానన |

కపిస కేస కరకస లంగూర, ఖల-దల-బల-భానన ||

కహ తులసిదాస బస జాసు ఉర మారుతసుత మూరతి వికట |

సంతాప పాప తేహి పురుష పహి సపనేహుఁ నహిం ఆవత నికట ||౨||

అర్థం: బంగారు పర్వతం (సుమేరు) వంటి శరీరం కలవాడు, అతని కాంతి సూర్యుని వలె ప్రకాశవంతంగా ఉంటుంది, అతను భారీ హృదయం కలిగి ఉన్నాడు, అత్యంత బలమైన బాహువులు మరియు అతని గోర్లు పిడుగుల వలె పదునుగా ఉంటాయి. అతనికి కళ్ళు, నాలుక, దంతాలు మరియు భయంకరమైన ముఖం ఉన్నాయి, అతని జుట్టు గోధుమ రంగులో ఉంటుంది, అతని తోకకు దుష్టల సైన్యాన్ని నాశనం చేసే శక్తి ఉంది. తులసీదాస్ చెప్పారు - శ్రీ పవన్ కుమార్ యొక్క భయంకరమైన విగ్రహం ఎవరి హృదయంలో ఉంటుందో, అతని కలలో కూడా దుఃఖం మరియు పాపం గురించి కలలు కూడా రావు.

ఝూలనా

పఞ్చముఖ-ఛఃముఖ భృగు ముఖ్య భట అసుర సుర, సర్వ సరి సమర సమరత్త సూరో |

బాంకురో బీర బిరుదైత బిరుదావలీ, బేద బందీ బదత పైజపూరో ||

జాసు గునగాధ రఘునాథ కహ జాసుబల, బిపుల జల భరిత జగ జలధి ఝూరో |

దువన దల దమన కో కౌన తులసీన హై, పవన కో పూత రజపూత రురో ||3||

అర్థం: శివుడు, స్వామి-కార్తీక, పరశురాముడు, రాక్షసులు మరియు దేవతల సమూహం యుద్ధ సముద్రాన్ని దాటగల సమర్థులైన యోధులు. వేదాలు చెప్పినట్లు, పూజనీయులు అంటున్నారు - మీరు చుట్టూ కీర్తి మరియు కీర్తితో గొప్పవారు, పూర్తి ధృవీకరణ కలిగి ఉన్నారు. రఘునాథ్ జీ తన గుణాల కథను చెప్పాడు మరియు తన అపారమైన ధైర్యసాహసాలతో సముద్రపు నీటిని కూడా ఎండబెట్టాడు. తులసి ప్రభువు సుందర్ రాజ్ పుత్ (పవన్ కుమార్) లేకుండా మరెవరికీ రాక్షసుల సైన్యాన్ని నాశనం చేసే అవకాశం లేదు. (మరెవరూ కాదు)

ఘనాక్షరీ

భానుసోం పథన హనుమాన గవ భానుమన, అనుమాని సిసు కేలి కియో ఫేర ఫారసో |

పాభిలే పగని గమ గగన మగన మన, క్రమ కో న భ్రమ కపి బాలక బిహార సో ||

కౌతుక బిలోకి లోకపాల హరిహర విధి, లోచనని చకాచౌంధీ చిత్తని ఖబార సో|

బల కైంధో బీర రస ధీరజ కై, సాహస కై, తులసీ సరీర ధరే సబని సార సో ||4||

అర్థం: హనుమంతుడు సూర్యదేవుని వద్దకు వెళ్లి చదువుకోవాలనుకున్నాడు, కానీ పిల్లలు ఆడుకోవడం చూసి సూర్య భగవానుడు అతనితో కలిసి చదువుకోవాలని అనుకోలేదు (నేను నిశ్చలంగా ఉండలేను మరియు చూడకుండా బోధించడం అసాధ్యం అని అతను సాకు చెప్పాడు). హనుమాన్ జీ భాస్కర్ వైపు తిరిగి, పిల్లవాడిలా తన వెనుక కాళ్ళతో ఆకాశం వైపు కదిలాడు మరియు దీని తర్వాత అతను బోధనలో ఎలాంటి గందరగోళం చేయలేదు. ఈ విశిష్టమైన ఆటను చూసిన ఇంద్రుడు మరియు ఇతర లోకపాలకులు, విష్ణువు, రుద్రుడు మరియు బ్రహ్మ ఆశ్చర్యంతో నిండిపోయారు మరియు వారి మనస్సులలో గొప్ప ఉత్సాహం ఉద్భవించింది. తులసీదాస్ జీ చెప్పారు - హనుమంతుడికి శక్తి జ్ఞానమో, శౌర్య స్ఫూర్తి గాని, ఓర్పు జ్ఞానమో, ధైర్య జ్ఞానమో, అతనిలో ఎలాంటి భావమూ లేదని అందరూ అనుకోవడం మొదలుపెట్టారు. శరీరం, కానీ ఇప్పటికీ అతను ఆ అద్భుతమైన ఫీట్స్ను ఎలా సాధించాడు?

భారత మేం పారథ కే రథ కేఢూ కపిరాజ, గాజ్యో సుని కురురాజ దల హల బల భో |

కవోయ్యా ద్రోన భీషమ సమీర సుత మహాబీర, బీర-రస-బారి-నిధి జాకో బల జల భో ||

బానర సుభాయ బాల కేలి భూమి భాను లాగి, ఫలఁగ ఫలాఁగ హూతేం ఘాటి నభ తల భో |

నాఈ-నాఈ-మాధ జోరి-జోరి హాధ జోధా జో హైం, హనుమాన దేఖే జగజీవన కో ఫల భో ||౫||

అర్థం: మహాభారతంలో, అర్జునుడి రథం జెండాపై హనుమంతుడు గర్జించాడు. ఫలితంగా దుర్యోధన సైన్యంలో భయాందోళనలు వ్యాపించాయి. ద్రోణాచార్య మరియు భీష్మ-పితామహనుమంతుడు చాలా శక్తివంతుడని మరియు అతని శక్తి సముద్రపు నీటి వంటిదని చెప్పారు. అతను ఆట సమయంలో భూమి నుండి సూర్యుడికి దూరాన్ని తగ్గించాడు. యోధులందరూ హనుమాన్‌ని చూసి మెచ్చుకున్నారు. ఈ విధంగా, హనుమంతుని దర్శనం ద్వారా, అతను లోకంలో జీవించిన ఫలితం పొందాడు.

గో-పద పయోధి కరి, హెలికా జ్యోం లాఈ లంక, నిపట నిఃసంక పర పుర గల బల భో |

ద్రోన సో పహార లియో ఖ్యాల హీ ఉఖారి కర, కందుక జ్యోం కపి ఖేల బేల కైసో ఫల భో ||

సంకట సమాజ అసమంజస భో రామ రాజ, కాజ జుగ పూగని కో కరతల పల భో |

సాహసీ సమత్త తులసీ కో నాఈ జా కీ బాహ, లోక పాల పాలన కో ఫిర ధిర ధల భో ||౬||

అర్థం: ఆవులా సాగరాన్ని భయపెట్టడంతో పాటు, హనుమంతుడిలా ధైర్యంగా హెలిక వంటి సురక్షితమైన లంకానగరాన్ని కాల్చివేసి, శత్రు నగరంలో కలకలం సృష్టించాడు. వారు బంతిని విసిరినట్లుగా ఆటలో భారీ పర్వత డ్రోన్‌లను ఎత్తడంలో నిష్ణాతులు. ఇది కపిరాజుకు తీగ పండులా ఆటవస్తువు అయింది. అనంతమైన ఇబ్బందులు (లక్ష్మణుని శక్తి) లేకుండా రామరాజ్యంలోకి వచ్చినవాడు, యుగపు పనులన్నింటినీ క్షణంలో తన అధీనంలోకి తెచ్చుకున్నాడు. తులసి స్వామి చాలా ధైర్యవంతుడు మరియు శక్తివంతుడు, అతని శక్తివంతమైన ఆయుధాలు లోకపాలాలను సురక్షితంగా ఉంచడంలో మరియు స్థిరమైన మద్దతును అందించడంలో సహాయపడతాయి.

కమర కీ పీరి జాకే గోడని కీ గాడైం మానో, నాప కే భాజన భరి జల నిధి జల భో |

జాతుధాన దావన పరావన కో దుర్గ భయో, మహా మీన బాస తిమి తోమని కో ధల భో ||

కుమ్మకరన రావన పయోద నాద ఈధన కో, తులసీ ప్రతాప జాకో ప్రబల అనల భో |

భీషమ కహత మేరే అనుమాన హనుమాన, సారిభో త్రికాల న త్రిలోక మహాబల భో ||౭||

భావం: తాబేలు వీపుపై ఉన్న అతని పాదముద్రలు సముద్రపు నీటిని నింపడానికి గుర్తుగా ఉన్నాయి, అవి నీటిని నింపే పాత్రలా ఉన్నాయి. రాక్షసుల ఓటమి సమయంలో, సముద్రం నిజానికి వారి ఆశ్రయం అయ్యింది మరియు వివిధ పెద్ద చేపలకు నిలయంగా మారింది. రావణుడు, కుంభకర్ణుడు మరియు మేఘనాదులను అగ్నిలా దహనం చేయడంలో అతని శక్తి సహాయపడిందని తులసీదాస్టీ చెప్పారు. భీష్మపితామహుడు నా అవగాహన ప్రకారం మూడు కాలాల్లోనూ, మూడు లోకాలలోనూ హనుమంతుడింత శక్తిమంతుడు మరొకరు లేరని చెప్పారు.

దూత రామ రాయ కో సపూత పూత పౌనకో తూ, అంజనీ కో నన్దన ప్రతాప భూరి భాను సో |

సీయ-సోచ-సమన, దురిత దోష దమన, సరన ఆయే అవన లఖన ప్రియ ప్రాణ సో ||

దసముఖ దుసహ దరిద్ర దరిబే కో భయో, ప్రకట తిలోక ఓక తులసీ నిధాన సో |

జ్ఞాన గునవాన బలవాన సేవా సావధాన, సాహేబ సుజాన ఉర ఆను హనుమాన సో ||౮||

అర్థం: అంజనీ దేవి పుత్రుడు, పవన్ కుమారుడు, రామచంద్రాజీ రాజు దూత అయిన హనుమంతుడు నీవు, మరియు నీ ప్రకాశం సూర్యుని వంటిది. నీవు సీతాజీ దుఃఖమును పోగొట్టువాడవు, పాపములను మరియు దోషములను పోగొట్టువాడవు మరియు లొంగిపోయిన వారికి రక్షకుడవు, మరియు లక్ష్మణ్ణీకి అతని స్వంత ప్రాణము వలె ప్రియమైనవాడవు. తులసీదాస్టీ ప్రకారం, రావణుడి వంటి పేదలను మరియు దుఃఖితులను నాశనం చేయడానికి మీరు మూడు లోకాలలోనూ కనిపిస్తారు. హే ప్రజలారా! మీరు మీ హృదయంలో తెలివైన, సద్గురువు మరియు సేవ చేయడంలో నిపుణుడు, హనుమాన్ జీ వంటి తెలివైన గురువును ప్రతిష్ఠించాలి.

దవన దువన దల భువన బిదిత బల, బేద జస గావత బిబుధ బందీ ఛోర కో |

పాప తాప తిమిర తుహిన నిఘటన పటు, సేవక సరోరుహ సుఖద భాను భోర కో ||

లోక పరలోక తేం బిసోక సపనో న సోక, తులసీ కే హియే హై భరోసో ఏక ఓర కో |

రామ కో దులారో దాస బామదేవ కో నివాస| నామ కలి కామతరు కేసరీ కిసోర కో ||౯||

అర్థం: రాక్షసుల సైన్యాన్ని సంహరించడంలో ఎవరి పరాక్రమం జగద్విఖ్యాతి పొందిందో, ఎవరు వేదాలను కీర్తించారో, ఈ లోకంలో దేవతలను చెర నుంచి విడిపించేందుకు పవన్ కుమార్ తప్ప మరెవరు లేరు అని అంటున్నారు. మీరు చీకటి మరియు పాపపు దుఃఖం రూపంలో మంచును తగ్గించడంలో ప్రవీణులు మరియు సేవకులు అయ్యారు. మీరు తెల్లవారుజామున సూర్యునివంటివారు, కమలాన్ని ప్రసన్నం చేయగలరు. తులసీదాస్ జీ తన

హృదయంలో హనుమాన్ జీపై మాత్రమే విశ్వాసం కలిగి ఉన్నాడు, అతను తన కలలో కూడా ఈ ప్రపంచం మరియు తదుపరి ప్రపంచం గురించి చింతించడు మరియు అతను దుఃఖం లేనివాడు. రామచంద్రాజీకి ప్రియమైన మరియు శివుని రూపం (పదకొండు రుద్రులలో ఒకరు) కేసరి-నందన్ పేరు కలికల్లోని కల్పవృక్షం లాంటిది.

మహాబల సీమ మహా భీమ మహాబాన ఇత, మహాబీర బిదిత బరాయో రఘుబీర కో |

కులీన కరోర తను జోర పరై రోర రన, కరునా కలిత మన ధారమిక ధీర కో ||

దుర్జన కో కాలసో కరాల పాల సజ్జన కో, సుమిరే హరన హార తులసీ కీ పీర కో |

సీయ-సుఖ-దాయక దులారో రఘునాయక కో, సేవక సహాయక హై సాహసీ సమీర కో ||౧౦||

అర్థం: మీరు అపారమైన శౌర్యం మరియు ధైర్యసాహసాలకు ప్రతిరూపం, మీ విపరీతమైన భౌతిక రూపం పిడుగులాంటిది మరియు మీ బలం యుద్ధభూమిలో గందరగోళం సృష్టించడంలో ప్రసిద్ధి చెందింది. మీరు అందమైన కరుణ మరియు సహనానికి చిహ్నం, మరియు మీ మనస్తత్వం ధర్మాన్ని అనుసరించడంలో ప్రసిద్ధి చెందింది. మీరు దుర్మార్గుల పట్ల క్రూరంగా ఉంటారు, గొప్పవారిని సంరక్షిస్తారు మరియు మీ జ్ఞాపకశక్తి తులసి తన దుఃఖాన్ని అధిగమించడానికి సహాయపడుతుంది. రఘునాథ్ జీకి ప్రీతిపాత్రమైన సీతాజీకి నువ్వు సంతోషాన్ని ఇచ్చేవాడివి, పవన్ కొడుకు సేవకులకు సహాయం చేయడంలో చాలా ధైర్యవంతుడు.

రచిబే కో బిధి జైసే, పాలిబే కో హరి హర, మీచ మారిబే కో, జ్యాఈబే కో సుధాపాన భో |

ధరిబే కో ధరని, తరని తమ దలిబే కో, సోఖిబే కృసాను పోషిబే కో హిమ భాను భో ||

ఖల దుఃఖ దోషిబే కో, జన పరితోషిబే కో, మాఁగిబో మలీనతా కో మోదక దుదాన భో |

ఆరత కీ ఆరతి నివారిబే కో తిహుఁ పుర, తులసీ కో సాహేబ హరీలో హనుమాన భో ||౧౧||

అర్థం: మీరు సృష్టికి బ్రహ్మ, నిర్వహణకు విష్ణువు, చంపడానికి రుద్ర మరియు జీవితాన్ని పునరుద్ధరించడానికి అమృతం వంటివారు; నీవు భూమిని కాపాడడంలో, చీకటిని పారద్రోలడంలో, ఆనందాన్ని ఇవ్వడంలో, పోషించడంలో మరియు దుష్టులను అలంకరించడంలో సహాయం చేస్తున్నావు మరియు సేవకుల కోరికలను నెరవేర్చడంలో మోదక (తీపి) దాతవు. తులసి దేవత హనుమంతుడు మూడు లోకాలలో కష్టాలను అనుభవించే ప్రజల దుఃఖాన్ని తొలగించడానికి నిశ్చయించుకున్నాడు.

సేవక స్యోకాఈ జాని జానకీస మానై కాని, సానుకూల సూలపాని నవై నాథ నాఁక కో |

దేవీ దేవ దానవ దయావనే హైవ జోరైం హాథ, బాపురే బరాక కహా ఔర రాజా రాఁక కో ||

జాగత సోవత బైరే బాగత బినోద మోద, తాకే జో అనర్థ సో సమర్థ ఏక ఆఁక కో |

సబ దిన రురో పరై పూరో జహాఁ తహాఁ తాహి, జాకే హై భరోసో హియే హనుమాన హాఁక కో ||౧౨||

అర్థం: జానకీనాథ్, హనుమంతుని సేవను అర్థం చేసుకున్నాడు, సంకోచించాడు, అంటే, అతని కృతజ్ఞతతో భయపడ్డాడు మరియు అతను స్వర్గానికి అధిపతి అయిన ఇంద్రుడు శివుని వైపు ఉండటానికి ఎంచుకున్నాడు. దేవతలు మరియు రాక్షసులు అందరూ దయకు చిహ్నాలుగా చేతులు కలిపారు, ఇంకా డబ్బులేని రాజు ఎవరో తెలుసు. మెలకువగా, నిద్రిస్తున్నప్పుడు, కూర్చున్నప్పుడు, కదులుతూ, ఆడుకుంటూ తన సేవలో సంతోషంగా ఉండే హనుమంతుని సేవకుడికి ఎవరు వ్యతిరేకంగా ఉండవచ్చనే సూత్రాన్ని ఇది సమర్థిస్తుంది. తన హృదయంలో అంజనీ కుమార్ పట్ల భక్తి ఉన్నవాడు అనే ఈ గొప్ప సూత్రాన్ని అతను సమర్థిస్తాడు.

సానుగ సగౌరి సానుకూల సూలపాని తాహి, లోకపాల సకల లఖన రామ జానకీ |

లోక పరలోక కో బిసోక సో తిలోక తాహి, తులసీ తమాఇ కహా కాహూ బీర ఆనకీ ||

కేసరీ కిసోర బన్దీఛోర కే నేవాజే సబ, కీరతి బిమల కపి కరునానిధాన కీ |

బాలక జ్యోం పాలి హైం కృపాలు ముని సిద్ధతా కో, జాకే హియే హులసతి హాఁక హనుమాన కీ

అర్థం: హృదయంలో హనుమంతుని పట్ల భక్తి ఉన్నవాడు, భగవంతుడు శంకర్, లోకపాలందరూ, శ్రీరామచంద్రుడు, జానకి మరియు లక్ష్మణ్ జీతో పాటు అతని సేవకులు మరియు పార్వతి జీ అతనిపై సంతోషంగా ఉన్నారు. మూడు లోకాలలోనూ యోధుని ఆశ్రయం పొందుతున్న ఆ మనిషికి ఇహలోకంలోనూ, పరలోకంలోనూ దుఃఖం ఎందుకు కలుగుతుంది అంటాడు తులసీదాసు. దయ యొక్క స్వరూపుడైన కేసరి-నందన్, హనుమాన్ జీ యొక్క ఆనందం కారణంగా, ఋషులందరూ ఆ వ్యక్తి పట్ల దయతో మరియు అతనిని చిన్నపిల్లలా పెంచుతారు. అందువలన, కపీశ్వరుని కీర్తి ఇతరుల వలె స్వచ్ఛమైనది.

కరునానిధాన బలబుద్ధి కే నిధాన హౌ, మహిమా నిధాన గునజ్ఞాన కే నిధాన హౌ |

బామ దేవ రుప భూప రామ కే సనేహీ, నామ, లేత దేత అర్థ ధర్మ కామ నిరబాన హౌ ||

ఆపనే ప్రభావ సీతారామ కే సుభావ సీల, లోక బేద బిధి కే బిదూష హనుమాన హౌ |

మన కీ బచన కీ కరమ కీ తిహూఁ ప్రకార, తులసీ తిహారో తుమ సాహేబ సుజాన హౌ ||౧౪||

అర్థం: మీరు దయకు మూలం, జ్ఞానం మరియు బలం యొక్క నిధి, ఆనందం యొక్క ఆలయం మరియు ధర్మం మరియు జ్ఞానం యొక్క ఆభరణం; మీరు శంకర్‌జీ రూపంలో మరియు పేరులో అర్థ, ధర్మ, కామ మరియు మోక్ష ప్రదాత అయిన రామచంద్ర రాజుకు ప్రియమైనవారు. హే హనుమాన్ జీ! మీ శక్తితో, మీరు శ్రీ రఘునాథ్‌జీ ప్రవర్తన-స్వభావం, ప్రజా-చట్టాలు మరియు వేదాల-చట్టాల గురించి తెలుసుకుంటారు. తులసీ మనస్సు, మాట మరియు చర్య యొక్క అన్ని అంశాలలో మీకు నమ్మకంగా ఉంటుంది మరియు మీరు లోపల మరియు వెలుపల అన్ని రహస్యాలను తెలుసుకునే తెలివిగల మాస్టర్.

మన కో అగమ తన సుగమ కియే కపీస, కాజ మహారాజ కే సమాజ సాజ సాజే హైం |

దేవబందీ ఛోర రనరోర కేసరీ కిసార, జుగ జుగ జుగ తేరే బిరద బిరాజే హైం |

బీర బరజోర ఘటి జోర తులసీ కీ ఓర, సుని సకుచానే సాధు ఖల గన గాజే హైం |

బిగరీ సవార అంజనీ కుమార కీజే మోహిం, జైసే హెూత ఆయే హనుమాన కే నివాజే హైం

అర్థం: హే కపిరాజ్! మనసులో దురదృష్టం ఉన్న వారందరితో పాటు మీరు శ్రీరాముని పనిని సులభతరం చేశారు. హే కేశరి కుమార్! నీవు దేవతలకు విముక్తుడవు, యుద్ధభూమిని ఉత్సాహంతో నింపేవాడివి, నీ కీర్తి శతాబ్దాలుగా లోకంలో ప్రసిద్ధి చెందింది. మీరు అద్భుతమైన యోధుడివి! ఋషులు సంతోషించి, దుష్టులు కూడా తృప్తి చెందారని విని తులసికి నీ బలం ఎందుకు తగ్గిపోయింది? హే అంజనీ కుమార్! నా తప్పును సరిదిద్దండి, అది మీ అంగీకారంతో సరిదిద్దబడింది.

సవైయా

జాన సిరోమని హెూ హనుమాన సదా జన కే మన బాస తిహారో |

ధారో బిగారో మైం కాకో కహా కేహి కారన భీర్ముత హౌం తో తిహారో ||

సాహేబ సేవక నాతే తో హాతో కియో సో తహం తులసీ కో న చారో |

దోష సునాయే తైం ఆగేఘుఁ కో హోశియార హ్వైం హోం మన తో హియ హారో ||౧౬||

అర్థం: ఓ హనుమంతుడు! నీవు అత్యుత్తమ జ్ఞానివి మరియు నీ సేవకుల హృదయాలలో ఎల్లప్పుడూ నివసిస్తావు. నేను ఎవరికీ ఎలాంటి అపకారం చేస్తానో, అపకారం చేస్తానో తులసికి ఎలాంటి ఆదేశాలు లేవు. నా మనస్సు ఓడిపోయినప్పటికీ, దయచేసి నా నేరాన్ని వినండి, తద్వారా నేను భవిష్యత్తు కోసం అప్రమత్తంగా ఉంటాను.

తేరే ధపై ఉధపై న మహేస, ధపై ధిర కో కపి జే ఉర ఘాలే |

తేరే నిబాజే గరీబ నిబాజ బిరాజత బైరిన కే ఉర సాలే ||

సంకట సోచ సబై తులసీ లియే నామ ఫటై మకరీ కే సే జాలే |

బూడ భయే బలి మేరిహిం బార, కి హారి పరే బహుతై నత పాలే ||౧౭||

అర్థం: ఓ కోతి రాజా! నీ రాకతో శంకరుడు కూడా నాశనమవ్వలేడు, నువ్వు నాశనం చేసిన ఇంటిని మరెవరూ ఎలా పరిష్కరించగలరు? ఓ పేదవాడా! నీవు సంతోషించినందుకు బాధతో కూర్చునే వారు నిజంగా శత్రువుల హృదయాలలో నొప్పిగా గౌరవించబడతారు. తులసీదాస్ జీ మీ పేరును తీసుకోవడం ద్వారా అన్ని కష్టాలు మరియు సందేహాలు సాలీడు వెబ్ వలె నాశనం అవుతాయి అని చెప్పారు. బలిహారీ! నువ్వు నాకంటే పెద్దవాడా, లేక ఇంత మంది పేదవాళ్ళని అనుసరించి విసిగిపోయావా? (పిల్లల పెంపకంలో కాస్త అలసత్వం వహిస్తున్నాడు).

సింధు తరే బడే బీర దలే ఖల, జారే హైం లంక సే బంక మవాసే |

తైం రని కేహారి కేహారి కే బిదలే అరి కుంజర చైల ఛవాసే ||

తోసో సమత్త సుసాహేబ సేఈ సహై తులసీ దుఖ దోష దవా సే |

బానరబాజ ! బడే ఖల ఖేచర, లీజత కోం న లపేటి లవాసే ||౧౮||

అర్థం: నీవు మహాసముద్రమును దాటి, భారీ రాక్షసులను చంపి, లంక వంటి భయంకరమైన కోటను కాలివేసావు. ఓ నిజమైన యుద్ధ సింహమా! ఆ రాక్షసులు పిల్ల ఏనుగుల వంటి శత్రువులు, కానీ మీరు వారిని పూర్తిగా నాశనం చేసారు. అమాయకమైన మరియు పరిపూర్ణమైన యజమానికి సేవ చేస్తున్నప్పుడు మీరు తులసి యొక్క అపరాధాన్ని మరియు బాధను

భరిస్తున్నారు (ఇది నిజంగా ఆశ్చర్యకరమైనది). ఓ వానరపుత్రుడా! చాలా మంది దుర్మార్గులు చెట్ల రూపంలో దాక్కుంటారు, మీరు వాటిని పక్షుల్లా పట్టుకోవాలి.

అచ్చ విమర్శన కానన భాని దసానన ఆనన భా న నిహారో |

బారిదనాద అకంపన కుంభకరన సే కుఞ్జర కేహరి వారో ||

రామ ప్రతాప హుతాసన, కచ్చ, విపచ్చ, సమీర సమీర దులారో |

పాప తే సాప తే తాప తిహూఁ తేం సదా తులసీ కహ సో రఖవారో ||౧౯||

అర్థం: ఓ హనుమంతుడా, అక్షయకుమార్‌ను ఓడించినవాడా! మీరు అశోక ఉద్యానవనాన్ని ధ్వంసం చేసారు మరియు రావణుడి వంటి శక్తివంతమైన యోధుని వైపు ఒక్కసారి కూడా చూడలేదు, అంటే అతనికి ఎటువంటి ప్రాముఖ్యత ఇవ్వలేదు. మేఘనాదుడు, అకంపన్, కుంభకర్ణుడు వంటి మహావీరుల జీవిత కలయికలో మీరు పిల్లలవంటివారు. రావణుడి ముగ్గురు గొప్ప శక్తివంతమైన కుమారులకు వ్యతిరేకంగా, శ్రీరాముడి గొప్పతనం అగ్ని వంటిది, మరియు గాలి కొడుకు హనుమంతుడు అతనితో గాలిలా ఉన్నాడు. తులసీదాసుని పాపాలు, శాపాలు, బాధల నుంచి సదా రక్షిస్తూ ఉండేవాడు.

ఘనాక్షరీ

జానత జహాన హనుమాన కో నివాజ్యో జన, మన అనుమాని బలి బోల న బిసారియే |

సేవా జోగ తులసీ కబహుఁ కహ చూక పరీ, సాహేబ సుభావ కపి సాహిబీ సంభారియే ||

అవరాధీ జాని కీజై సాసతి సహస భాన్తి, మోదక మరై జో తాహి మాహుర న మారియే |

సాహసీ సమీర కే దులారే రఘుబీర జూ కే, బాఁహ పీర మహాబీర బేగి హీ నివారియే ||౨౦||

అర్థం: ఓ హనుమంతుడు! నేను ఇబ్బందుల్లో ఉన్నాను, దయచేసి మీ వాగ్దానాన్ని మరచిపోకండి. ప్రపంచాన్ని ఎరిగినవాడు, నీ భక్తుడు, ఎల్లప్పుడూ వినయపూర్వకంగా మరియు సంతోషంగా ఉంటాడని ఆలోచించండి. ఓ స్వామీ కపిరాజా! తులసి ఎప్పుడైనా నీ సేవకు అర్హురా? ఏదైనా తప్పు ఉంటే, దయచేసి నన్ను క్షమించండి, కానీ మీ భక్తుడిని జాగ్రత్తగా చూసుకోండి. మీరు నన్ను పాపిగా భావిస్తే, దయచేసి నన్ను కఠినంగా శిక్షించండి, కానీ మీకు స్వీట్లు ఇవ్వడానికి సిద్ధంగా ఉన్న మరియు మరణానికి అంచున ఉన్నవాడికి హాని చేయవద్దు.

ఓ శక్తివంతమైన మరియు ధైర్యవంతుడు, రఘునాథునికి ప్రీతిపాత్రమైన హనుమంతుడా! దయచేసి నా చేతుల నొప్పిని వెంటనే తగ్గించండి.

బాలక బిలోకి, బలి బారేం తేం ఆపనో కియో, దీనబన్లు దయా కీన్హీం నిరుపాధి న్యారియే |

రావరో భరోసో తులసీ కే, రావరోఈ బల, ఆస రావరీయై దాస రావరో విచారియే ||

బడో బికరాల కలి కాకో న బిహాల కియో, మాథే పగు బలి కో నిహారి సో నిబారియే |

కేసరీ కిసోర రనరోర బరజోర బీర, బాహా పీర రాహు మాతు జ్యోం పఛారి మారియే ||౨౦||

అర్థం: హే మిత్రులారా! నేను బాలిని, మీరు ఆ పిల్లవాడిని చూసినప్పుడు, మీరు అతనిని ఆదుకోవాలని నిర్ణయించుకున్నారు మరియు ఎటువంటి ఉచ్చు మరియు భ్రమ లేకుండా, మీరు అతనిపై సాటిలేని కరుణను చూపించారు. నిజంగా, తులసి మీ భక్తురాలు మరియు అతనికి మీపై, మీ బలం మరియు ఆశపై పూర్తి విశ్వాసం ఉంది. ఏ భయంకరమైన సమయమైనా ఎవరు కలత చెందలేదు? దయచేసి నా తలపై ఉన్న ఈ మహాశక్తి యొక్క పాదం చూసి దానిని అక్కడి నుండి తీసివేయండి. ఓ కేశరీ పుత్రుడా, పరాక్రమశాలి! నువ్వు యుద్ధంలో అలజడి సృష్టించబోతున్నావు, రాహువు తల్లి సింహిక లాగా చేయి నొప్పిని ఓడించబోతున్నావు.

ఉధపే ధపనధిర ధపే ఉధపనహార, కేసరీ కుమార బల ఆపనో సంబారియే |

రామ కే గులామని కో కామ తరు రామదూత, మోసే దీన దూబరే కో తకియా తిహారియే ||

సాహేబ సమర్థ తో సోం తులసీ కే మాథే పర, సోఊ అపరాధ బిను బీర, బాఢి మారియే |

పోఖరీ బిసాల బాహు, బలి, బారిచర పీర, మకరీ జ్యోం పకరి కే బదన బిదారియే ||౨౧||

అర్థం: ఓ కేశరీ కుమార! మీరు నిర్ణయమైన వారిని (సుగ్రీవుడు మరియు విభీషణుడు) స్థిరపరిచారు మరియు నివాసులను (రావణుడు మరియు అతని సహచరులు) నాశనం చేసారు, మీ శక్తిని గుర్తుంచుకోండి. హే, రామచంద్రాజీ సేవకులకు, మీరు కల్పవృక్షం మరియు పేద మరియు బలహీనులకు మీకు తోడుగా ఉన్నారు. ఓ ధైర్యవంతుడా! తులసికి నుదుటిపై నీలాంటి గొప్ప ప్రభువు ఉన్నప్పటికీ, అతన్ని కట్టివేసి చంపారు. నేనే త్యాగాన్ని, నా బాహువులు నీటి వలె విశాలమైనవి మరియు జలచరుడు నీటిలో పట్టుకుని పోరాడినట్లుగా ఈ బాధ వారిలో ముగిసింది. దయచేసి ఈ జలచరాన్ని సాలీడులా పట్టుకుని దాని నోటిని చింపివేయండి.

రామ కో సనోహ, రామ సాహస లఖన సీయ, రామ కీ భగతి, సోచ సంకట నివారియే |

ముద మరకట రోగ బారినిధి హేరి హారే, జీవ జామవంత కో భరోసో తేరో భారియే ||

కూదియే కృపాల తులసీ సుప్రేమ పబ్బయతేం, సుధల సుబేల భాలూ బైరి కై విచారియే |

మహాబీర బాఁకురే బరాకీ బాఁహ పీర కోఁం న, లంకినీ జ్యోం లాత ఘాత హీ మరోరి మారియే

అర్థం: నాకు రామచంద్రాజీ పట్ల అనురాగం ఉంది, నేను ఆయనను ఆరాధిస్తాను మరియు అతని సోదరుడు లక్ష్మణ్ మరియు భార్య సీతా జీ దయతో నాకు ధైర్యం ఉంది, దానితో నేను కష్టాలను ఎదుర్కోగలను. దయచేసి నా దుఃఖాన్ని, బాధను దూరం చేయండి. రోగమువలె మహా సాగరమును చూచి సంతోష రూపములో ఉన్న వానరము విడిచిపెట్టెను, అడవి రూపములో ఉన్న జాంబవనునికి నీ మీద పూర్తి విశ్వాసమున్నది. ఓ కరుణామయుడా! మీరు దయతో నిండి ఉన్నారు, దయచేసి జాంబవాన్ జీ కోసం ఎదురు చూస్తున్నప్పుడు తులసి ప్రేమ యొక్క అందమైన పర్వతం నుండి దూకి మరియు నా ఉత్తమ ప్రదేశం (హృదయం) యొక్క పవిత్ర పర్వతం మీద కూర్చోని నాకు సహాయం చేయండి. ఓ మహాబల సేన యోధుడా! నా చేయి నొప్పితో లంకిణిని మెలితిప్పి చంపావా?

లోక పరలోకహూఁ తిలోక న విలోకియత, తోసే సమరథ చష చారిహూఁ నిహారియే |

కర్మ, కాల, లోకపాల, అగ జగ జీవజాల, నాథ హాథ సబ నిజ మహిమా బిచారియే ||

ఖాస దాస రావరో, నివాస తేరో తాసు ఉర, తులసీ సో, దేవ దుఖీ దేఖీఅత భారియే |

బాత తరుమూల బాఁహూసూల కపికచ్చు బేలి, ఉపజీ సకేలి కపి కేలి హీ ఉఖారియే ||౨౪||

అర్థం: నేను మూడు లోకాలలో (భూలోకం, స్వర్గం, పాతాళం) నాలుగు దిక్కుల నుండి చూస్తున్నాను, కానీ నీలాంటి వారు ఎవరూ లేరు. హే నాథ్! అన్ని కర్మలు, సమయం, లోకపాలన మరియు అన్ని స్థిర మరియు చరాచర జీవుల సంచితం మీ చేతుల్లో ఉన్నాయి, దయచేసి మీ మహిమను ఆలోచించండి. హే, దేవా! తులసి మీ ప్రత్యేక సేవకురాలు, మీరు అతని హృదయంలో నివసిస్తున్నారు మరియు అతను తీవ్ర దుఃఖంలో ఉన్నాడు. కీళ్లనొప్పుల వల్ల వచ్చే చేతి నొప్పిని బురదలో లతలాగా చికిత్స చేసి దాని మూలాన్ని కట్టి కోతి ఆట సహాయంతో తొలగించండి.

కరమ కరాల కంస భూమిపాల కే భరోసే, బకీ బక భగినీ కాహూ తేం కహా డరైగీ |

బడీ బికరాల బాల ఘాతినీ న జాత కహి, బాఁహూ బల బాలక ఛబీలే ఛోటే ఛరైగీ ||

ఆఈ హై బనాఈ బేష ఆప హీ బిచారి దేఖ, పాప జాయ సబ కో గునీ కే పాలే పరైగీ |

పూతనా పిసాచినీ జ్యోం కపి కాన్హ తులసీ కీ, బాహూ పీర మహాబీర తేరే మారే మరైగీ ||౨౫||

అర్థం: కర్మరూపంలో ఉన్న క్రూరుడైన కంసరాజు విశ్వాసంలో రాక్షసుడైన పూతన సోదరి బకాసురుడు ఎవరికైనా భయపడతాడా? ఆమె పిల్లలను చంపడంలో చాలా భయంకరమైనది, మరియు ఆమె చిలిపి చేష్టలు ప్రత్యేకమైనవి, ఎవరూ చెప్పలేరు, ఆమె చిన్న శిశువులను తన పెద్ద చేతులతో లాక్కొని చంపడానికి ప్రయత్నిస్తుంది. దయచేసి ఆలోచించండి, ఆమె అందమైన రూపంలో వచ్చింది, మరియు మీరు పిల్లలకు సరఖా యొక్క గుణాలను వెల్లడి చేస్తే, అందరి పాపాలు తొలగిపోతాయి. ఓ పరాక్రమశాలి! తులసి చేయి నొప్పి పూతన పిశాచినీ, బాలకృష్ణ స్వరూపం నీవే, కొడితేనే చచ్చిపోతుంది.

భాల కీ కి కాల కీ కి రోష కీ త్రిదోష కీ హై, బేదన బిషమ పాప తాప ఛల ఛాహూ కీ |

కరమన కూట కీ కి జన్మ మన్మ బూట కీ, పరాహి జాహి పాపినీ మలీన మన మాహూ కీ ||

పైహాహి సజాయ, నత కహత బజాయ తోహి, బాబరీ న హోహి బాని జాని కపి నాహూ కీ |

ఆన హనుమాన కీ దుహాఈ బలవాన కీ, సపథ మహాబీర కీ జో రహై పీర బాహూ కీ ||౨౬||

అర్థం: ఈ బాధ కారణం లేకుండా కాదు, ఇది కేవలం నా భయంకరమైన పాపాల ఫలితం, మరియు దానిలో బాధ మరియు మోసం ఉన్నాయి. మరణం మరియు ఇతర రకాల ప్రత్యేకమైన నివారణలకు బదులుగా, ఇది నా పాపపు నీడ మాత్రమే, ఓ మురికి పాపాత్మా, పూత్మా! నువ్వు వెళ్ళు, లేకపోతే నేను నిన్ను కర్రలాగా కొడతాను, నువ్వు కపిరాజు స్వభావాన్ని చెడగొట్టకు. చేయి నొప్పిని ఇచ్చేవాడు, నేను ఇప్పుడు శక్తిమంతుడైన హనుమాన్ జీకి సహాయం చేసి రక్షిస్తాను, అంటే ఆమె ఇకపై మీకు హాని చేయదు.

సింహికా సహారి బల సురసా సుధారి ఛల, లంకినీ పఛారి మారి బాటికా ఉజారీ హై |

లంక పరజారి మకరీ బిదారి బార బార, జాతుధాన ధారి ధూరి ధానీ కరి డారీ హై ||

తోరి జమకాతరి మందోదరీ కరోరి ఆనీ, రావన కీ రానీ మేఘనాద మహతారీ హై |

భీర బాహూ పీర కీ నిపట రాఖీ మహాబీర, కౌన కే సకోచ తులసీ కే సోచ భారీ హై ||౨౭||

అర్థం: సింహిక శక్తిని ఓడించి, సురస ఉపాయాలను సరిదిద్ది, లంకిణిని చంపి, అశోకవాటికను నాశనం చేశాడు. లంకాపురిని నాశనం చేశాడు. యమరాజు కత్తి ఆమె తెరను చింపి

మేఘనాదుని తల్లిని మరియు రావణుని భార్యను రాజభవనం నుండి బయటకు తీసుకువచ్చింది. ఓ పరాక్రమశాలి! తులసిది చాలా ముఖ్యమైన పాత్ర, మరియు మీరు నా చేయి నొప్పిని మాత్రమే తప్పించారు, మరొకరి కారణంగా.

తేరో బాలి కేలి బీర సుని సహమత ధీర, భూలత సరీర సుధి సక్ర రవి రాహు కీ |

తేరీ బాఘా బసత బిసోక లోక పాల సబ, తేరో నామ లేత రహైం ఆరతి న కాహు కీ ||

సామ దామ భేద విధి బేదహూ లబేద సిధి, హాధ కపినాధ హీ కే చోటీ చోర సాహు కీ |

ఆలస అనఖ పరిహాస కై సిఖావన హై, ఏతే దిన రహీ పీర తులసీ కే బాహు కీ ||౨౮||

అర్థం: ఓ ధైర్యవంతుడా! మీ యవ్వన ఆటలు విని, ప్రజలు ఆశ్చర్యపోయారు మరియు ఇంద్రుడు, సూర్యుడు మరియు రాహువు వంటి దేవతలు తమ దైవత్వాన్ని మరచిపోయారు. రక్షకులందరూ నీ శక్తివంతమైన బాహువుల శక్తిలో తృప్తి చెందుతారు మరియు నీ నామాన్ని జపించడం ద్వారా ఒకరి దుఃఖం తొలగిపోతుంది. ధైర్యసాహసాలు కలిగిన దొంగలు, సన్యాసుల నాయకత్వం కేవలం కపినాథుని చేతుల్లోనే ఉంటుందని గ్రంథాలు, వేదాలు స్పష్టం చేస్తున్నాయి. ఇన్ని రోజులుగా తులసీదాస్ ఎలాంటి ఇబ్బంది పడ్డాడో, నీ సోమరితనమో, కోపమో, హాస్యమో, చదువునో అర్థం కావడం లేదు.

టూకని కో ఘర ఘర డోలత కఙాల బోలి, బాల జ్యోం కృపాల నత పాల పాలి పోసో హై |

కీన్ఘి హై సభార సార అజనీ కుమార బీర, ఆపనో బిసారి హైం న మేరేహూ భరోసో హై ||

ఇతనో పరేఖో సబ భాన్ఘి సమరధ ఆజు, కపిరాజ సాంచీ కహాం కో తిలోక తోసో హై |

సాసతి సహత దాస కీజే పేఖి పరిహాస, చీరీ కో మరన ఖేల బాలకని కోసో హై ||౨౯||

అర్థం: ఓ దయగల పేదల రక్షకుడా! ఒకరోజు నేను చాలా పేదరికంతో ఇంటింటికీ తిరుగుతున్నా, మీరు నన్ను పిలిచి చిన్నపిల్లలా పెంచారు. ఓ వీర అంజనీ కుమార్! ప్రధానంగా నీవు నన్ను రక్షించావు, నీ భక్తులను నీవు ఎప్పటికీ మరచిపోలేవు, నేను కూడా ఈ విషయంలో ఖచ్చితంగా ఉన్నాను. హే కపిరాజ్! ఈ రోజు మీరు అన్ని విధాలుగా శక్తివంతులు, నేను నిజంగా చెప్తున్నాను, మూడు లోకాలలో మీలాంటి వారు ఎవరు? కానీ ఈ సేవకుడు సంతోషంగా లేడని నేను చూశాను, పిల్లలు ఆడుకుంటూ పక్షి చనిపోతున్నట్లు మరియు మీరు ఇదంతా చూస్తున్నారు.

ఆపనో హీ పాప తేం త్రిపాత తేం కి సాప తేం, బడీ హై బాహా బేదన కహీ న సహి జాతి హై |

ఔషధ అనేక జన్త మన్త టోటకాది కియే, బాది భయే దేవతా మనాయే అధీకాతి హై ||

కరతార, భరతార, హరతార, కర్క కాల, కో హై జగజాల జో న మానత ఇతాతి హై |

చేరో తేరో తులసీ తూ మేరో కహ్యో రామ దూత, ఢీల తేరీ బీర మోహి పీర తేం పిరాతి హై |30|

అర్థం: నా పాపము వలన లేక మూడు విధములగు దుఃఖముల వలన నా బాహువు నొప్పులు ఎక్కువైయున్నవి, దాని గురించి ఎటువంటి వివాదము లేదు, దానిని తగ్గించుటకు అనేక ఔషధములు, సాధనములు, మంత్రములు, ఉపాయములు మొదలగునవి ప్రయత్నించి, దేవతలను పూజించుచున్నాను. కానీ అది ఫలించలేదు, నొప్పి మాత్రమే పెరుగుతుంది. నీ ఆజ్ఞలను పాటించని కర్క, కాల, సంసార వలయైన బ్రహ్మ, విష్ణు, మహేశులు. హే రామ్మాత్! తులసీ మీ భక్తురాలు మరియు మీరు అతన్ని మీ సేవకుడు అని పిలిచారు. ఓ ధైర్యవంతుడా! ఈ బాధ కంటే నీ ఎడతెగని కోరిక బలం నన్ను కలవరపెడుతోంది.

దూత రామ రాయ కో, సపూత పూత వాయ కో, సమత్వ హాధ పాయ కో సహాయ అసహాయ కో |

బాకీ బిరదావలీ బిదిత బేద గాఇయత, రావన సో భట భయో మురికా కే ధాయ కో ||

ఏతే బడే సాహేబ సమర్థ కో నివాజో ఆజ, సీదత సుసేవక బచన మన కాయ కో |

ధోరీ బాహా పీర కీ బడీ గలాని తులసీ కో, కౌన పాప కోప, లోప ప్రకట ప్రభాయ కో ||31||

అర్థం: నీవు గాలి పుత్రుడైన రామచంద్ర రాజుకు దూతవు, చేతులు కాళ్ళలో బలము కలవాడు మరియు అభాగ్యులకు సహాయము చేయువాడు. నీ కీర్తి చాలా ప్రసిద్ధి చెందింది, వేదాలు నిన్ను స్తుతిస్తాయి మరియు రావణుడి వంటి ముగ్గురు ప్రపంచాన్ని జయించిన యోధులు కూడా నీ శక్తికి బాధపడ్డారు. ఇంత గొప్ప మరియు యోగ్యమైన యజమాని యొక్క ఆశీర్వాదాలు పొందినప్పటికీ, మీ గొప్ప సేవకుడు ఇప్పటికీ ఈ చిన్న నొప్పితో బాధపడుతున్నాడు. తులసీదాస్ ఈ దుఃఖంతో చాలా ఆశ్చర్యపోయాడు, అతను చేసిన పాపం లేదా మీ కోపం కారణంగా మీ ప్రత్యక్ష సహాయకుడు స్పృహ కోల్పోయాడు.

దేవీ దేవ దనుజ మనుజ ముని సిద్ధ నాగ, ఛోపే బడే జీవ జేతే చేతన అచేత హైం |

పూతనా పిసాచీ జాతుధానీ జాతుధాన బాగ, రామ దూత కీ రజాఈ మాధే మాని లేత హైం ||

ఘోర జన్త మన్త కూట కపట కురోగ జోగ, హనుమాన ఆన సుని ఛాడత నికేత హైం |

క్రొధ కీజే కర్మ కో ప్రబోధ కీజే తులసీ కో, సోధ కీజే తినకో జో దోష దుఖ దేత హైం ||32||

అర్థం: దేవతలు, దేవతలు, రాక్షసులు, మానవులు, ఋషులు, సిద్ధులు మరియు సర్పాలు, అన్ని చిన్న మరియు గొప్ప ప్రాణులు, మరియు పూతన, పిశాచిని మరియు రాక్షసి వంటి ఉగ్ర ప్రాణులు అందరూ రామ్‌దూత్ పవన్‌కుమార్ ఆజ్ఞలను గౌరవిస్తారు. హనుమాన్ జీ విజ్ఞప్తిని విని, అతను భయంకరమైన యంత్ర-మంత్రాలను, మోసగాళ్లను మరియు చెడు వ్యాధులను ఎదిరించి ఆ స్థలాన్ని విడిచిపెట్టాడు. నా అపరాధ క్రియలకు కోపించి, నా దుఃఖాన్ని తొలగించి, నా పాపాలను సరిదిద్దు.

తేరే బల బానర జితాయే రన రావన సోం, తేరే ఘాలే జాతుధాన భయే ఘర ఘర కే |

తేరే బల రామ రాజ కియే సబ సుర కాజ, సకల సమాజ సాజ సాజే రఘుబర కే ||

తేరో గునగాన సుని గీరబాన పులకత, సజల బిలోచన బిరంచి హరిహర కే |

తులసీ కే మాధే పర హాధ ఫేరో కీస నాధ, దేఖియే న దాస దుఖీ తోసో కనిగర కే ||33||

అర్థం: నీ బలము వలన వానరులు రావణుడితో యుద్ధంలో విజయం సాధించారు మరియు మీ గొప్ప శక్తి రాక్షసులను ఓడించింది. మీ అద్భుతమైన శక్తులు రాజు రామచంద్రాజీ ద్వారా దేవతల పనులన్నీ సాధించాయి మరియు మీరు అతని సమాజాన్ని అలంకరించారు. దేవతలు కూడా నీ గుణాలను మెచ్చుకుని ఆశ్చర్యపోతారు మరియు బ్రహ్మ, విష్ణు, మహేశ్వరుల కంట కన్నీరు కారుస్తున్నారు. ఓ వానరుల ప్రభూ! నా తులసి నుదుటిపై నీ చేతులు ఉంచు, నీలాంటి నీ గౌరవానికి నిజమైన అనుచరుడు, కోతుల రాజు ఎప్పుడూ విచారంగా చూడలేదు.

పాలో తేరే టూక కో పరేహూ చూక మూకియే న, కూర కౌడి దూకో హౌం ఆపనీ ఓర హేరియే |

భోరానాధ భోరే హీ సరోష హోత ధోరే దోష, పోషి తోషి ధాపి ఆపనో న అవ డేరియే ||

అఁబు తూ హౌం అఁబు చూర, అఁబు తూ హౌం డింభ సో న, బూర్ఘియే బిలంబ అవలంబ మేరే తేరియే |

బాలక బికల జాని పాహి ప్రేమ పహిచాని, తులసీ కీ బాహా పర లామీ లూమ ఫేరియే ||34||

అర్థం: నేను మీ ముక్కల నుండి పుట్టాను, నేను తప్పినా మౌనంగా ఉండకు. నేను చిన్న కుమార్, మీ సేవకుడు, కానీ దయచేసి నన్ను చూడండి. ఓ అమాయకుడా! నీ సింప్లిసిటీకి కాస్త కోపం వచ్చి, నన్ను తృప్తి పరిచి, నా దగ్గరకు వచ్చి, నన్ను నీ సేవకునిగా భావించి, దయచేసి నాకు ఎలాంటి ఇబ్బంది కలిగించకు. నువ్వు నీళ్లైతే నేను చేపను, నువ్వు తల్లి అయితే నేను

బిడ్డను, దయచేసి ఆలస్యం చేయవద్దు, నేను నీ ఆశ్రయం కోసం చూస్తున్నాను. నన్ను బాధలో ఉన్న పిల్లవాడిలా చూసుకోండి మరియు అతనికి మద్దతు ఇవ్వండి, దయచేసి తులసి బాధను తగ్గించడానికి మీ కరుణను చూపించండి.

ఘేరి లియో రోగని, కుజోగని, కులోగని జ్యోం, బాసర జలద ఘన ఘటా ధుకి ధాఈ హై |

బరసత బారి పీర జారియే జవాసే జస, రోష బిను దోష ధూమ మూల మలినాఈ హై ||

కరునానిధాన హనుమాన మహా బలవాన, హేరి హాని హాకి ఘాంకి ఘాంజై తే ఉడాఈ హై |

ఖాయే హుతో తులసీ కురోగ రాధ రాకసని, కేసరీ కిసోర రాఖే బీర బరిఆఈ హై ||౩౫||

భావం: పగటిపూట ఆకాశంలో భారీ మేఘాలు కమ్ముకున్నట్లు రోగాలు, అశుభ కలయికలు మరియు దుష్టులు నన్ను చుట్టముట్టారు. దుఃఖిపు వర్షం రూపంలో నన్ను నాశనం చేయడానికి ప్రయత్నిస్తున్నారు, కానీ బలవంతుడైన హనుమంతుడు వారి కోపానికి స్పందించి ఎటువంటి పాపం లేకుండా ఈ దుర్మార్గులను అగ్నిలా కాలాడు. ఓ మహాబలవంతుడైన హనుమంతుడా, దయా కలెక్టర్! మీరు నవ్వుతూ, మీ శక్తివంతమైన దెబ్బతో ప్రత్యర్థి సైన్యాన్ని దెబ్బతీస్తారు. ఓ కేఫ్రీ కిషోర్ వీర్! కురోగ్ అనే రాక్షసుడు తులసిని తిన్నాడు, కానీ నువ్వు అతన్ని రక్షించి నన్ను రక్షించావు.

సవైయా

రామ గులామ తు హీ హనుమాన గోసాఁఈ సుసాఁఈ సదా అనుకూలో |

పాల్వో హశాం బాల జ్యోం ఆఖర దూ పితు మాతు సోం మంగల మోద సమూలో ||

బాఁహ కీ బేదన బాఁహ పగార వుకారత ఆరత ఆనఁద భూలో |

శ్రీ రఘుబీర నివారియే పీర రహశాం దరబార పరో లటి లూలో ||౩౬||

అర్థం: ఓ గోస్వామి హనుమాన్ జీ! మీరు అద్భుతమైన గురువు మరియు ఎల్లప్పుడూ శ్రీరామచంద్రాజీ సేవకుల పక్షాన ఉంటారు. “రామ్-రామ్” అనే పదాలు నన్ను తల్లిదండ్రులలా చూసుకున్నాయి, ఇది ఎల్లప్పుడూ ఆనందానికి మరియు శుభానికి కారణం. ఓ బహుపగార్! సంతోషాన్ని మరచి నీ చేయి నొప్పికి బాధతో ఏడుస్తున్నాను. ఓ రఘు వంశంలో

దైర్యవంతుడా! దయచేసి నా బాధను తొలగించండి, నేను బలహీనంగా మరియు అసమర్థుడైనప్పటికీ నేను మీ కోర్టులో ఉండగలను.

ఘనాక్షరీ

కాల కీ కరాలతా కరమ కరినాఈ కీధౌ, పాప కే ప్రభావ కీ సుభాయ బాయ బావరే |

బేదన కుభాఠి సో సహీ న జాతి రాతి దిన, సోఈ బాహా గహీ జో గహీ సమీర డాబరే ||

లాయో తరు తులసీ తిహారో సో నిహారి బారి, సీంచియే మలీన భో తయో హై తిహుఁ తావరే |

భూతని కీ ఆపనీ పరాయే కీ కృపా నిధాన, జానియత సబహీ కీ రీతి రామ రావరే ||32||

అర్థం: కాల భయమో, కర్మల కష్టమో, పాప ప్రభావమో, సహజమైన కోపమో నాకు తెలియదు, కానీ పగలు రాత్రి భరించలేనంత భయంకరమైన బాధ ఉంటుంది, అదే బాహువు. ఇప్పటికీ పవన్ కుమార్ చేతిలో ఉంది. మీ ప్రేమతో తులసి మొక్కలు నాటారు. వారి బాధాకరమైన పరిస్థితి ఆ మూడు ఇబ్బందులకు తటస్థంగా ఉంటుంది మరియు మీ కరుణా సముద్రం వాటిని నయం చేయడానికి పని చేస్తుంది. ఓ దయానిధన్ రామచంద్రాజీ, అన్ని జీవులు, మీరే మరియు మీ స్థానంలో ఉన్న ప్రతి ఒక్కరినీ ఏడే ప్రక్రియ మీకు తెలుసు.

పాయ పీర పేట పీర బాహా పీర ముంహా పీర, జర జర సకల పీర మఈ హై |

దేవ భూత పితర కరమ ఖల కాల గ్రహ, మోహి పర దవరి దమానక సీ దఈ హై ||

హాం తో బిను మోల కే బికానో బలి బారే హీతేం, ఓట రామ నామ కీ లలాట లిఖి లఈ హై |

కుఁభజ కే కింకర బికల బూధే గోఖురని, హాయ రామ రాయ ఐసీ హాల కహూఁ భఈ హై ||3౩||

అర్థం: కాళ్ళు, కడుపు, చేతులు మరియు నోటి నొప్పి, శారీరక నొప్పి నన్ను ముసలివాడిని మరియు బలహీనుడిని చేసింది. దేవతలు, పూర్వీకులు, ప్రేతలు, కర్మలు, కాలాలు, దుష్ట గ్రహాలు అన్నీ నాపై ఫిరంగుల వరదలా దాడి చేస్తున్నాయి. చిన్నప్పటి నుంచి నీ చేతుల్లోనే

ఉన్నాను, ధర లేకుండా, నా మనసులో రాముని పేరు రాసుకున్నాను. ఓ రాజు రామచంద్రాజీ! అగస్త్య ముని సేవకుడు అవు డెక్కలో మునిగిపోయినట్లు ఏదైనా జరిగిందా?

బాహుక సుబాహు నీచ లీచర మరీచ మిలి, ముహూ పీర కేతుజా కురోగ జాతుధాన హై |

రామ నామ జప జాగ కియో చహోం సానురాగ, కాల కైసే దూత భూత కహో మేరే మాన హై ||

సుమిరే సహాయ రామ లఖన ఆఖర దౌఢా, జినకే సమూహ సాకే జాగత జహాన హై |

తులసీ సభారి తాడకా సహారి భారి భట, బేధే బరగద సే బనాఈ బానవాన హై ||౩౯||

అర్థం: నా చేయి నొప్పి సుబాహు, మారీచ్ మరియు తడ్క వంటి రాక్షసుల రూపంలో ఉంది. నా నోటిలో నొప్పి మరియు ఇతర చెడు వ్యాధులు ఇతర దెయ్యాల నుండి వచ్చాయి. నేను ప్రేమతో రామనామం జపించాలని నేను కోరుకుంటున్నాను, అయితే ఈ దయ్యాలు కాల నియమాల ప్రకారం నా నియంత్రణలో ఉన్నాయా? (ఇది అవకాశం లేదు.) ప్రపంచంలో ఎవరి పేరు పెద్దదిగా మారుతుందో వారు “R” మరియు “M” అనే రెండు అక్షరాలను గుర్తుంచుకోవడంలో నాకు సహాయం చేస్తారు. హే తులసీ! తత్కుడిని చంపి, వారిని తన బాణానికి గురి చేసిన గొప్ప యోధునితో పాటు, మీరు కూడా పెద్ద పండులా వారిని తదుపరి దశలో నాశనం చేస్తారు.

బాలపనే సూధే మన రామ సనముఖ భయో, రామ నామ లేత మాఁగి ఖాత టూక టాక హౌం |

పరయో లోక రీతి మేం పునీత ప్రీతి రామ రాయ, మోహ బస బైరో తోరి తరకి తరాక హౌం ||

భోపే భోపే ఆచరన ఆచరత అపనాయో, అంజనీ కుమార సోధ్యో రామపాని పాక హౌం |

తులసీ గుసాఁఈ భయో భోండే దిన భూల గయో, తాకో ఫల పావత నిదాన పరిపాక హౌం ||౪౦||

అర్థం: చిన్నప్పటినుండి, నేను శ్రీ రామచంద్రాజీ ముందు మనసు విప్పి వచ్చి, రాముని పేరును ముక్క ముక్కలుగా నమిలి తినేవాడిని. నా యవ్వనంలో, జానపద ఆచారాన్ని అనుసరిస్తూ, నేను అజ్ఞానంతో రామచంద్రాజీ రాజు యొక్క పవిత్ర ప్రేమను తాకి, నమ్మకాన్ని విచ్చిన్నం చేశాను. ఆ సమయంలో, నేను అంజనీ కుమార్ చేత దత్తత తీసుకున్నాను మరియు రామచంద్రాజీ యొక్క పవిత్రమైన చేతులతో సంస్కరించబడ్డాను. తులసి గోసైన్ గా మారింది, గత తప్పుడు రోజులను మరచిపోయింది, చివరకు ఈ రోజు మంచి ఫలితాలను పొందుతోంది.

అసన బసన హీన బిషమ బిషాద లీన, దేఖి దీన దూబరో కరై న హాయ హాయ కో |

తులసీ అనాథ సో సనాథ రఘునాథ కియో, దియో ఫల సీల సింధు ఆపనే సుభాయ కో ||

నీచ యహి బీచ పతి పాఇ భరు హాఈగో, బిహోఇ ప్రభు భజన బచన మన కాయ కో |

తా తేం తను పేషియత ఘోర బరతోర మిస, పూటి పూటి నికసత లోన రామ రాయ కో ||౪౧||

అర్థం: తిండికి, బట్టలకు దూరమై, భయంకరమైన దుఃఖంలో మునిగిపోయి, నిరుపేదలుగా, బలహీనంగా ఉన్న ఆయనను చూసి రోదించని వారు లేరు, ఆ అనాథ తులసికి, దయాసాగర్ స్వామి రఘునాథజీ తన సంస్థ ద్వారా ఉత్తమమైన ఫలితాన్ని అందించారు. అతనితో ఉన్నప్పుడు, ఈ నిరాడంబరమైన వ్యక్తి, అతని గర్వకారణ భావాల కారణంగా, రాముని స్తోత్రాన్ని విడిచిపెట్టాడు మరియు దాని కారణంగా, అతని శరీరం నుండి భయంకరమైన నాళాలు పేలాయి, ఒక రంధ్రం ద్వారా ఓడ నుండి ఉప్పు రంధ్రం బయటకు వస్తున్నట్లు.

జీఓ జగ జానకీ జీవన కో కహోఇ జన, మరిబే కో బారానసీ బారి సుర సరి కో |

తులసీ కే దోహూఁ హాథ మోదక హైం ఐసే రాఁఊ, జాకే జియే ముయే సోచ కరిహైం న లరి కో ||

మో కో ఝూఁటో సాఁచో లోగ రామ కౌ కహత సబ, మేరే మన మాన హై న హర కో న హరి కో |

భారీ పీర దుసహ సరీర తేం బిహోల హోత, సోఊ రఘుబీర బిను సకై దూర కరి కో ||౪౨||

అర్థం: జానకి-జీవన్, రామచంద్రాజీ సేవకుడని పిలవబడుతూ, కాశీ, గంగానది ఒడ్డున ఉన్నా, తులసికి రెండు చేతులలో లడ్డూలు ఉన్నాయి, దాని వల్ల బ్రతకడం, చావడం అనే తేడా లేదు. . అందరూ నన్ను రాముని దాసుడు అని పిలుచుకుంటారు మరియు నేను రామచంద్రాజీని తప్ప శివునికి లేదా విష్ణువుకు భక్తుడిని కాను అని నా మనస్సులో గర్వం కూడా ఉంది. నా శరీరంలోని విపరీతమైన నొప్పికి నేను చాలా బాధపడ్డాను, రఘునాథజీ తప్ప దానిని తొలగించడానికి మరొక సాధన లేదు.

సీతాపతి సాహేబ సహాయ హనుమాన నిత, హిత ఉపదేశ కో మహేస మానో గురు కై |

మానస బచన కాయ సరన తిహారే పాఁయ, తుష్టరే భరోసే సుర మైం న జానే సుర కై ||

బ్యాధి భూత జనిత ఉపాధి కాహు ఖల కీ, సమాధి కీ జై తులసీ కో జాని జన పుర కై |

కపినాథ రఘునాథ భోలానాథ భూతనాథ, రోగ సింధు కోయం న డారియత గాయ ఖుర కై ||౪౩||

అర్థం: ఓ హనుమాన్! స్వామి సీతానాథీ ఎల్లప్పుడూ మనకు సహాయం చేస్తారు మరియు హితోపదేశం కోసం మహాదేవ్ వంటి గురువుతో ఉన్నారు. నేను శరీరం, మనస్సు మరియు మాటలతో నీ పాదాల వద్ద శరణాగతి పొందాను మరియు నేను దేవతలను దేవతలుగా భావించలేదు. వ్యాధి, దెయ్యం లేదా ఏదైనా చెడు యొక్క భంగం వల్ల కలిగే బాధను తొలగించి, తులసిని మీ నిజమైన సేవకురాలిగా పరిగణించండి మరియు దానికి శాంతిని ఇవ్వండి. హే కపినాథ్, రఘునాథ్, భోలానాథ్, భూతనాథ్! నీ శక్తితో ఆవు డెక్క వలె సమర్థవంతంగా అంగారకుడిలో రోగ సముద్రాన్ని ముంచండి.

కహోం హనుమాన సోం సుజాన రామ రాయ సోం, కృపానిధాన శంకర సోం సావధాన సునియే|

హరష విషాద రాగ రోష గున దోష మఱ, బిరచీ బిరజ్జీ సబ దేఖియత దునియే ||

మాయా జీవ కాల కే కరమ కే సుభాయ కే, కరైయా రామ బేద కహేం సాచీ మన గునియే |

తుష్టు తేం కహా న హోయ హా హా సో బురైయే మోహిం, హోం హూఁ రహోం మోనహీ వయో
సో జాని లునియే ||౪౪||

అర్థం: నేను హనుమాన్ జీకి, సుజన్ రాజా రామ్ కి మరియు కృపానిధన్ శంకర్ జీకి చెప్తున్నాను, దయచేసి ఆలోచించి వినండి. సృష్టికర్త ప్రపంచం మొత్తాన్ని ఆనందం, విచారం, ఆవేశం, కోపం, సద్గుణాలు మరియు దుర్గుణాలతో నింపినట్లు చూడవచ్చు. రామచంద్రాజీ మాయ, జీవ, కాల, కర్మ మరియు ప్రకృతి యొక్క శక్తివంతమైన నియంత్రిక అని వేదాలలో చెప్పబడింది. ఇది నా మనసులో నిజమని నేను నమ్ముతున్నాను. నా పట్ల దయ చూపవలసిందిగా కోరుతున్నాను. తెలిసిన తర్వాత కూడా నేను మౌనంగా ఉంటాను ఎందుకంటే అతను విత్తిన దానిని ఆ వ్యక్తి మాత్రమే పండించగలడు.